

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

3. De jactantia, & de consilio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

certum sit in desiderio & consensu, immo & in gaudio de re illicita jam habita debere coram Confessorio aperiri conditionem personae desideratae, hoc modo: *Desideravi monialem, nuptiam, &c. in homicidio, desideravi occidere Patrem, vel fratrem, &c. seu gavissus sum commississe peccatum cum moniali, vel nepia, &c. gavissus sum occidere Patrem, Fratrem, &c. quia tales voluntatis actus supponuntur esse contra diversas virtutes, unde & sine dubio sumunt suam specificationem à talibus obiectis specie morali diversis: cum inquam, certum id omnino sit; celebris controuertitur quaestio de delectatione morosa: An scilicet si quis solum delectetur (sed non desideret) de copula quam cogitat, cum nupta v.g. vel cum moniali debeat id explicare: An potius sufficiat dicere, *Toties venerè de copula illicita delectatus sum* *Ulam cogitando?**

2. Et ut pro nostra consuetudine scholasticas quaestiones praetermittamus: Dico probabilem esse sententiam docentem sufficere, sine obligatione declarandi personas, circa quas ejusmodi morosa delectatio versata est. Ita Vasquez p. 2. disp. 111. & 112. Castrop. tom. 1. tract. 52. disp. 2 p. 10. § 4. alique non paucis. Ratio est quia delectationes ejusmodi non variantur specie ex varietate conditionum illarum personarum. Non variantur autem, quia satis superque & adequatè sumunt, contrahuntque suam omnes turpitudinem ex oppositione cum virtute Temperantiae quae nunc sola violatur: neque enim ille animus sit siliens in sola ea voluptate procedit ad violandum, seu ad desiderium violandi. Ius speciale conjugatae, solutae, &c. ergo satis explicatur per solam oppositionem ad virtutem Castitatis.

3. Non sic si quis delectatur de concubitu conjugatae formaliter ut conjugata est, seu ut nupta est, seu ut sacra est, (id quod certè ratilimum erit) tunc enim esset necesse id explicare, ut ex se patet: nam propterea si quis se morose delectaret de concubitu sodomitico, non satis esset si diceret: *Delectatus sum de copula illicita*, sed debet hanc specialitatem explicare, quia tunc formaliter delectatio versatur in talem copulam, ut diversam à naturali congressu.

4. Quod diximus de delectatione morosa, videtur etiam, secundum hanc sententiam, dicendum de aspectibus, quando quis respicit mulieres affectu venero, sine progressu ad eas concupiscendas: quia tunc videtur similiter, interius delectatio tota consummari: At si eandem venero mortali affectu tangeres, quia exterius actio consummatur, esset personae conditio declaranda.

An verò sicut certum est, quod qui vovit Castitatem si morose delectetur de obiecto turpi, v.g. de Fornicatione, debet explicare suum votum, quia sic adversus Castitatem, & adversus Religionem delinquit: ita conjugatus si similiter morose delectetur, obstringatur in Confessione explicare se esse conjugatum? Affermat Vasq. 2. p. tom. 1. disp. 111. cap. 2. num. 10. quia fides Matrimonij obligat non solum corpus, sed etiam mentem in aliud obiectum turpe non collocare: negat Hurtadus de subiectione pecc. disp. 4. diff. 10. his verbis *Docet Vasquez conjugatum, qui venerè delectatur de Fornicatione cum non sua, non tantum peccare peccato luxuria, contra Castitatem, sed etiam peccato Adulterij contra fidem Matrimonij: id tamen difficile est, & nullo fundamento probatum, quia difficile est & absque sufficienti fundamento, in Matrimonio, praestari fidem coniugi non collocandi mentem in aliena.* Haec Hurtadus, sane probabiliter.

Cum quo sentiunt alij, & notat non nemo, tr. 4. q. ne al. 6. n. 2. idem esse in tactibus ex se honestis, verbi gratia, osculo more patrio, sed inhonesto tantum ex malo affectu.

De locutione turpi sistente in sola locutionis delectatione, dicam mox §. sequenti.

De unico actu desiderij versantis circa multa obiecta, dixi cap. 1. §. 8. & 9.

§. II. De locutione turpium: ubi remissive de ejusmodi tactibus impudicis.

5. **T**ria hic incidunt expendenda. Primò, an turpia cum peccato mortali collocatus est, beat explicare materiam confabulationis, nempe, monem misceisse de adultério, stupro, sodomia, &c. cum de numero personarum, coram quibus sunt colloquia. Tertiò an condiciones earundem personarum, utrum scilicet sint Sacerdotes, nupti? Quod ubi postremis satis disputavimus supra cap. 1. de scandalo. Superest ergo hic agere duntaxat de peccato concupiscae; certum est materiam, seu obiectum omnino declarandum, ut ex precedente. §. constituit. At hic propria difficultas est: An si loquaris de dictis solum delatando te in his loquutionibus sine desiderio, idem dicendum sit?

7. Respondeo, si solum de ipsa narratione delecteris, probabile est satis tibi esse dicere. *Tu loquutus sum delatando me de ipsa turpium narratione.* Sed quid si delecteris de ipsis rebus, seu obiectis praeteritis per locutionem, sine desiderio tamen? Atum est? Respondeo esse item probabile, non tamen scario explicanda ipsa obiecta, an scilicet fuerint adulteria, stupra, sacrilegia, &c. nisi forte delecteris de tales sunt. Ratio est eruenda ex dictis §. precedente, enim ferè eadem.

Quatenus locutio est scandalum sociis colloquutionibus, dicam infra §. 4. n. 35.

De osculis & tactibus impudicis, satis sint quae inuimus cap. 1. §. 10. num. 72. & §. preced. num. 4. & dicemus §. 5. num. 37. & 38. & §. 56. num. 45. & §. 57.

§. III. De sacramentis & Confessione.

8. **H**ic de his differendum putavimus, quia frequentissima sunt ejusmodi peccata in materia confessionis, sunt nihilominus ad alias materias extendenda. Quærimus ergo primò, an qui se iactat, seu iactat taliter de peccato: (nam si se iactet gloriens de debetitate, fortitudine, vel simili, quae sunt in actione peccaminosa, sine periculo peccaminosa complacitum scandalum; non est mortale ex Sanchez lib. 1. in D. n. 12.) qui, inquam, se de peccato v. g. contra castitatem iactat, debetne in medium Confessionis afferre peciem peccati luxuriae, Adulterium videlicet, stuprum, sacrilegium, de quo se iactavit? ita etiam, si se iactet homicidio, furto, blasphemia, obligabitur, an hoc diu fuerit Sacerdotis an furtum fuerit rei iactare, declarare?

9. Suppono autem semper solum adesse peccatum iactantiae, non verò intermisceri desiderium, vel gaudium, vel delectationem: si enim hæc accedant, locutio erit doctrina allata supra §. 1.

10. Dico non solum prædictas species non necesse erit declarandas, sed probabile esse cum Castrop. tom. 1. tract. 2. disp. 2. p. 21. n. 6. sufficere, si dicas, *peccavi luxuriam, vel de peccato mortali: seu de obiecto mortali peccato mortali.* Ratio est quia tota malitia quanta est in iactantia consistit in eo, quod offensa Dei eligatur ut finis ad captandam gloriam apud homines, quæ magis est Dei irreverentia, id quod æquè in omnibus mortibus invenitur: vel si quid aggravat peccatum, non videtur ejusmodi malitiam in aliam speciem transmutari.

11. Adverte hic tria. Primò si te iactes coram matris, tuum Patrem v. g. te fuisse verberatum, vel te copulam habuisse cum femina bonæ famæ, quod te eidem tuo, & illi feminae esset notabile dedecus: de hoc id explicare, non ratione meræ iactantiae, sed quia tali iactantia intermiscetur tui Patris, vel illius famæ infamatio. Ad eundem modum in similibus.

12. Secundum siue peccata, de quibus perperam gloriamur, commiseris, siue non commiseris, non est explinandum, ex Sanchez lib. 1. in Decal. c. 3. n. 3. quia æquale est utrobique offensam Dei pro medio gloriae.

13. Tertiū quid dicendum, si non te ipsum, sed alium de peccato laudes: Respondeo. Si id fiat in ejus sententia nec est intermixtum aliquod peccatum, ut patet num. 1. dixi, nec adest complacentia, nec adstant scandalum, qui fortē illa laude ad peccandum excitaretur, &c. probabile est non esse novam speciem peccati in Confessione declarandam: idque propter patet rationis dicta num. 10. At si id in præsentia ejus peccavit, eveniat; declarari in Confessione oportet peccatum peccati; de quo laus præcessit: Ratio est quia ne illum excitas ad complacendum, & gaudendum de peccato facinore, immo etiam fortasse ad iterum ejusmodi peccatum committendum.

14. Sed jam quærimus de Consilio. Dico, idem de peccato sentiendum esse: si enim das alicui consilium de aliquo peccato; debes explicare ejusdem speciem. Ratio est quia tunc non solum peccas contra charitatem promittenti cui consilium de ruina spiritali præbes, sed etiam contra virtutem, cui tale peccatum opponitur: singulæ enim virtutes nos obligant, tum ne contra illas agamus, tum ne directe procuremus quod alijs illas violat, ut patet c. 1. §. 17. de scandalo. Nam propterea si Petrus consilium dedisti de furto, Petrus non restituente, tu restitueretis. Sic idem Sanchez ibid. n. 9.

§. IV. De prima luxurie specie, id est de simplici fornicatione.

15. Percurramus universas luxuriæ species, ut quid in singulis explicandum necessarium sit cognoscamus, initium sumentes à simplici fornicatione, quæ est prima luxuriæ species. Hanc tamen multa aggimus, quia hic frequentiora: nam ceterum non raro in alijs luxuriæ speciebus, quas mox subiiciemus, eadem eveniunt.

16. Qui committit per illicitam copulam, fornicationem, non satis explicat dicendo se peccasse contra Castitatem, sed addere oportet: se copulam habuisse. Ita Delugo disp. 16. de pecc. sect. 5. n. 238. quia secus non explicatur malitia propria copulæ fornicatiæ, quæ est distincta à malitia quacunque contra Castitatem.

17. Qui committit tria v. g. peccata cum tribus fornicariis ejusdem rationis, non tenetur declarare fuisse tres fornicarios, cum satis sit dicere, ter fornicatus sum. Sic Bonacina de Sacramentis disp. 5. q. 5. p. 2. sect. 2. §. 3. diff. 3. p. 3. n. 14. Ratio est, quia eadem est malitia siue cum tribus, siue ter cum eadem, nisi fortē aliquando id adterrogat Confessorius, ut occasio proxima tollatur, quæ ex illa frequentia cum eadem timeri potest: de qua re dixi supra c. 1. §. 1. num. 5. & 6.

18. Peccatum cum filia Confessoris nec ex se est fornicationem, nec incestus, sed simplex fornicatio. Sic Filiuc. tom. 1. tract. 30. cap. 5. num. 105. alii que. Quare qui ad committit satis est fateri, se fornicatum esse. Præcindimus autem à sollicitatione Confessionis. Nam sollicitatio ejusmodi est specialiter contentenda, cum sit contra reverentiam Sacramento debitam. Præcindimus item quando, esse Confessorium, assumere ut medium ad peccandum, vel quid simile; tunc enim adesset nova malitia vel contra reverentiam Sacramenti, vel contra similes virtutes.

19. Virgo siue vir, ex Filiuc. tom. 1. tract. 30. cap. 3. num. 71. siue puella ex Sanchez de Marim. lib. 7. disp. 3. num. 5. Coninch. de Sacram. disp. 7. dub. 4. num. 29. qui prima vice, voluntariè frangit virginitatem, non peccat peccato diverso à simplici fornicatione, secundum opinionem aliquorum: quare sufficit fateri fornicationem, nec obligatur virginitatem manifestare. Idem dic, si se polluat, si motose delectetur, si vir desideret virginem siue voluntate vim inferendi: in his enim non additur ex qualitate adiecta virginitatis, nova species malitiæ.

20. Fidelis peccans cum infideli, quantum est ex hoc capite, non peccat, nisi simplici fornicatione, ex opinione probabili, Azor p. 3. lib. 3. quest. 29. quest. 3. licet etiam esse contra Religionem, id est contra reverentiam Sacramenti Baptismi, non negem esse probabile cum Sanchez lib. 7. de Marim. d. 5. num. 12. Delugo disp. 16. de pecc. sect. 6. n. 736.

21. Confirmo priorem probabilitatem: quia principalis ratio cur dicendum foret hoc esse peccatum speciale, est, quia Ecclesia dum prohibet coniugium fidelis cum infideli, prohiberet etiam quaecumque conjunctionem, cum sit idem motivum, id est, ut pro reverentia nostræ Religionis, vitetur illa conjunctio, quæ est damno tum ipsi fideli, tum proli educandæ. Quæ est ratio Sanchez ibid. allata, & approbata à Delugo ibid. Sed hæc ratio non multum urgere videtur: ergo, &c. Minor probatur: nam primò ubi unum prohibetur, non intelligitur prohibitum & aliud, quantumvis simile, ut est notum in iure, multo plus quia secundò intervenit non parva disparitas, nam in Matrimonio est longe maior conjunctio, quam in copula fornicativa. Tertiò quia etiam sic intelligerentur specialiter prohibita civile commercium, collocutio, familiaritas, immò & servitium infidelium, ex quibus oriri maius periculum sanè potest. Fateor esse peccatum, quando quis cum iis infidelibus (existente everfionis periculo, vel scandalo) familiariter degit: sed hoc non est illud, de quo agimus, sed quid commune ad omnes actiones periculo peccandi expositar. Quartò cum totam hanc malitiam specialem ducant ad versarij à prohibitione Ecclesiæ prohibentis Matrimonium fidelis cum infideli: sequitur saltem regulariter, non esse novum formaliter peccatum: quia communiter talis prohibitio inculpabiliter nescitur, immo probabiliter, ut patet ex dictis, iudicatur non adesse. Derique poenæ gravissimæ legibus contra hoc peccatum constitutæ, ostendunt quidem gravitatem, sed non diversitatem specificam: sicut poenæ constitutæ in homicidium qualificatum v. g. proditorium, non ostendunt differre specie à non qualificato. Sed hæc satis contra nostram brevitatē sectandæ consuetudinem.

22. Quid de Sodomia cum infideli? Respondeo idem videri dicendum, nempe abunde esse si fatetur, quis commissam à se fuisse Sodomiam, si quidem, ut ex dictis constat, non apparet, unde necessariò derivetur specifica diversitas.

23. Quando quis, cum sit frigidus, vel Eunuchus cum alia peccat, debet fateri se esse talem. Ita Sanchez lib. 9. de Marim. d. 19. num. 6. Ratio est quia tunc, non solum adest malitia fornicationis, sed etiam malitia contra naturam: cum ad sit frustratio finis naturalis, id est, finis generationis, atque inutiliter tum suum, tum seminum semen à tali frigido provocetur.

24. Quando positive invitas alios, sollicitasque v. g. puellam, cum qua deinde peccas, aliqui sentiunt debere te esse sollicitum explicare te fuisse primum ad allicendum: Sic Io. Sanchez in selectis d. 1. num. 24. in fine, Delugo de poenit. disp. 16. sec. 4. n. 242. ex sententia Valquez. Sed est contra Thomam Sanchez in Dec. lib. 1. c. 6. num. 14. & contra Banacinam de Sacramentis disp. 5. q. 3. p. 1. §. 2. diff. num. 19. eadem enim malitia, licet non tam gravis, est quando, non invitans, cum illa peccas, adhuc enim particeps es ejus peccati. Idem diximus supra cap. 3. §. 1. num. 3. de confabulantibus in Missa. Idem quæ dic de turpi colloctione, & similibus, neque enim, propter eandem rationem te obligo ad explicandum an primus fueris. Quod si quis sollicitavit, sed vel deinde non processum est ad opus, vel certè, multo post; debet sapè Sacerdoti id subicere, utpote peccatum sollicitationis distinctum ab ipso opere pravo.

25. Quando quis in copula non servat debitum modum, sed vel à latere, vel sedendo, vel præpostere, vel vi succumbente, modò servetur vas naturale; nec sit periculum effundendi semen extra vas (id quod tamen raro esse solet, quia matrix saltem partem maiorem seminis